

ÎN STIL MOLDOVENESC

MOLDAVIAN STYLE

IN THIS ISSUE

Places to See and visit

Capriana Monastery 2

What to do on weekends?

Closer to Chişinău's Nature 3

Volunteer Experience's

Journalism Project 4

New placement

The Social Association Atentie 6

Sport Corner

Women Football Cup Final Moldova 7

Football World Cup in Chişinău 9

Photo Collage

Visiting Odessa 11

Useful Information

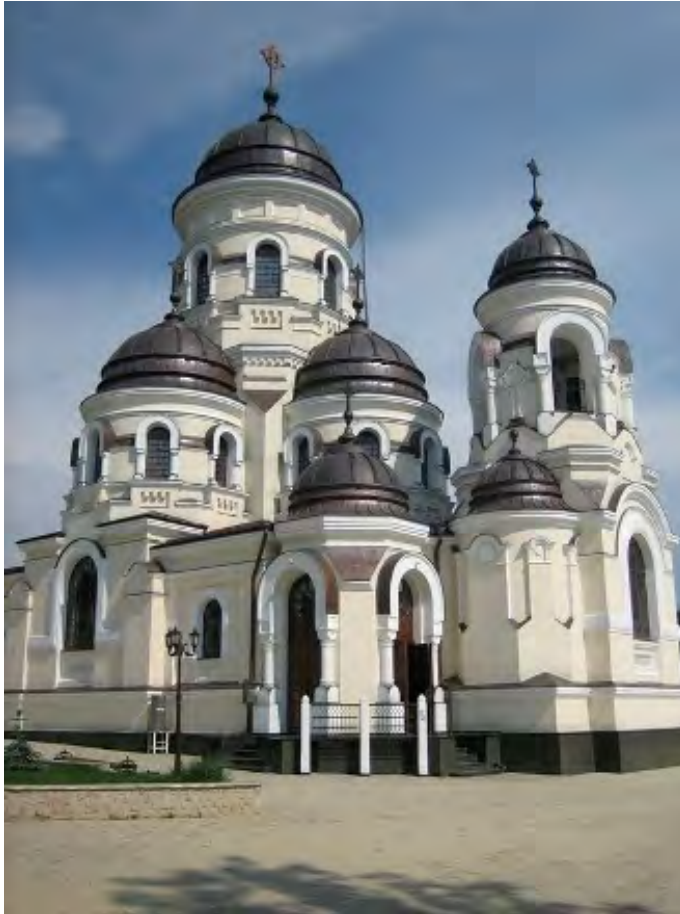
Contact List 12

Call Us!!! 14

Places to See and Visit

"Capriana" Monastery - is a monastery in the Republic of Moldova, situated 40 km north-west of Chisinau, in a hilly land, once called "Codrii Lăpușnei". It is situated at the margin of a big forest between the

villages of Straseni and Capriana on the river Isnovat.

It is one of the oldest monasteries in Moldova, built in 1429. It was founded under the rule of Alexandru cel Bun. After this it was reconstructed by Stefan the Great in 1470 and for a long period of time it was the headquarters of Moldova's bishop.

Some reconstruction works started after 1813, when Basarabia had been taken by the Russian empire administration. The architectural style of the buildings changed a lot. During the soviet occupation (since 1940) the monastery was in occupation a lot. In 1962, the Monastery was closed by the State, buildings housing the monks were transformed into a sanatorium for TB sufferers, one church turned into a warehouse, and the trapeza (dining room of the monastery) into a social club. After 1990 the monastery was given back to the Church. In 2003-2005 major restoration works were made.

At present, Capriana Monastery includes: The Churches of Virgin's Assumption (1545), Saint

Nicholas (1840) and Saint George (1907), which about the abbot's house, the refectory and cells. The monastery suffered a lot during its history, mostly due to natural calamity.

What to do on Weekends? *Closer to Chisinau's nature*

Chişinău Botanical Garden - a beautiful and quiet place where you can spend your free time with your partner, children, a group of friends or even alone, meditating in the midst of nature. Here you can find a variety of flowers and trees.

The park was founded in 1950 on an area of 104 ha in the south-eastern part of Chisinau municipality.

During the summer this place is full of life. Here come parents with their children, friends and colleagues. In autumn, when it is the wedding season, the park is full of married young couples who come here to take pictures in front of a beautiful landscape. Late autumn and winter, the park is less crowded – a desert. Through all this, its doors are open to all interested persons, especially to those who seek the tranquility of nature.

Rose Valley Chişinău is an urban park including the remains of an ancient Slavonic sanctuary and it is located in Botanica district. In the 1950s, rose plantations were planted in the Rose Valley.

Later, the park was renovated, new lanes were laid, concrete dams were built, and lakes were purified of silt.

Now the central section of the park is decorated with a cascade of lakes covering nine hectares. About 50 varieties of trees and bushes grow there. On the park territory you can rest in one of the restaurants *Doina*, *Cetatea Veche* ("The Old Fortress"), and *Curtea Vinătorului* ("The Wine Court").

Volunteer Experience's *Journalism Project*

Nederlandse blik op Moldavië

Toen ik besloot om voor drie maanden als vrijwilliger naar Chişinău te gaan, wist ik niet precies wat ik kon verwachten. Moldavië is het armste land van Europa, het is een boevenstaat en pas vooral op dat je geen enge ziekte oploopt, waren enkele waarschuwingen die ik kreeg. Mensen die ik over mijn reisplannen vertelde, hadden vaak nog nooit van Chişinău gehoord en dachten dat Moldavië een regio in Rusland is. Als er al een belletje ging rinkelen, dan was het omdat de associatie met voetbalclub Zimbru Chişinău gelegd werd, tegen wie PSV Eindhoven (de club uit mijn stad) tien jaar geleden in de voorronde van de Champions League speelde. Wat wist ik zelf eigenlijk van Moldavië toen ik hierheen kwam? Ik kon uitleggen dat Moldavië op de kaart te vinden is ingeklemd tussen Roemenië en Oekraïne, dat ze er Roemeens en Russisch spreken en dat ze er een grote communistische partij hebben, die sinds een jaar niet meer aan de macht is. Verder kon ik iedereen geruststellen dat de hoofdstad Chişinău niet in Transnistrië ligt, als ze dat al iets zei. De problematiek in Transnistrië werd overigens in een notendop behandeld op de universiteit, waaraan ik een jaartje Slavistiek en Oost-Europakunde heb gestudeerd. Waarom Moldavië? Het is de vraag die me bij herhaling gesteld werd. Een simpele vraag, waar zich moeilijk een antwoord op laat geven. Ik wilde graag een tijdje naar het buitenland om een totaal ander land in al zijn facetten te ervaren. Bij het buitenland dacht ik echter niet meteen aan een verblijf in Moldavië. Ik koos uiteindelijk toch voor Chişinău omdat het toevallig een stad was waar ik bij een krant kan werken en tevens Russisch kan leren. Voor mij als journalist met een interesse voor Oost-Europa de ideale combinatie. Moldavië is niet een land wat in het nieuws komt in Nederland. Ik was nieuwsgierig hoe hier verslag wordt gedaan van nieuws en of er daadwerkelijk censuur wordt toegepast.

Alweer halverwege mijn verblijf kan ik zeggen dat ik er tot dusver geen spijt van heb dat ik voor Chişinău heb gekozen. En al valt het me op dat er niet al te veel mensen de Engelse taal machtig zijn, toch zijn de mensen erg geïnteresseerd in mijn verhaal. Aan de vraag of ik drugs bij me heb, ontkom je zelfs hier niet. En van de vraag 'waarom Moldavië', ben ik ook nog steeds niet verlost. De mensen kijken je wel vreemd aan als je vervolgens positief bent over hun land. Ze kunnen niet begrijpen dat Westerse mensen vrijwillig naar Moldavië komen en het in hun land ook nog eens naar hun zin hebben. Op zich wel begrijpelijk, want zelf zien ze geen toekomst in hun land. Een belangrijk deel van de Moldavische beroepsbevolking is weggetrokken naar het buitenland om daar, meestal illegaal, te werken. Die mensen worden tegenwoordig in zowel het Russisch als het Roemeens aangeduid met het uit het Duits overgenomen woord 'Gastarbeiteri.' Ze sturen een deel van hun salaris op naar familie in Moldavië, vandaar dat je in het straatbeeld zo veel geldwisselkantoortjes ziet. Voor ons vrijwilligers is het tegenwoordig gemakkelijk om naar een land als Moldavië te reizen, terwijl mensen uit Moldavië een visum nodig hebben om onze landen te bezoeken. Wij zijn namelijk bang dat toeristen uit landen als Moldavië blijven plakken en uiteindelijk in de illegaliteit en criminaliteit belanden. Het verklaart de wat gesloten houding van de Moldaviër. Wij zijn gewend om met mensen uit andere culturen om te gaan, zowel in ons eigen land als in het buitenland. Naar Moldavië komen echter relatief weinig toeristen en het wordt ze moeilijk gemaakt om zelf naar het buitenland te reizen. Waarom zou je Engels leren als je toch niet de

mogelijkheid hebt er iets mee te doen? Dat is zo jammer, want het beknut de Moldaviërs echt in hun mogelijkheden iets van de toekomst te maken.

Natuurlijk is Moldavië anders dan Nederland, maar voor mij was het niet een ware cultuurshock. Moldaviërs hebben gewoon andere gewoontes dan ik gewend ben, maar dat maakt deze trip juist zo interessant. Wij nemen meer de Amerikaanse levensstijl over, terwijl Moldavië juist meer gefocust is op Rusland. Zo krijg ik bijvoorbeeld maaltijden geserveerd bestaande uit dingen die ik nog nooit eerder gegeten heb. Maar als ik het niet lust, kan ik altijd nog naar bijvoorbeeld de MacDonaldis gaan. Gebaseerd op ons salaris is het leven hier goedkoop, voor een Moldaviër is dat het zeker niet. Er is echter geen tekort aan basisbehoeftes zoals voedsel en kleding. En de gemiddelde inwoner van Chişinău beschikt over luxe producten zoals een mobiele telefoon, internet en digitale televisie, terwijl je in de vele parken die Chişinău rijk is gratis wi-fi hebt. Wij westerse mensen kunnen perfect een normaal leven leiden in Chişinău, zonder gestoord te worden door de problemen waar Moldavië mee te kampen heeft. Maar als je goed om je heen kijkt, dan merk je waarom Moldavië als een arm land beschouwd wordt.

Zo zijn er bijvoorbeeld wel erg veel weeskinderen (meer dan één procent van de Moldavische kinderen is wees) voor wie de toekomst er bijzonder slecht uitziet. Deze kinderen zijn vaak verstoten door hun ouders, meestal omdat ze iets mankeert. Ook het aantal straathonden valt op. In Nederland is een hond een populair huisdier, maar in Moldavië kunnen veel mensen zich geen hond veroorloven, waardoor ze massaal op straat belanden. De mensen nemen het ook niet zo nauw met de gezondheidszorg. Zo moest ik in Chişinău nog een vaccinatie halen. Voor precies dezelfde vaccinatie was ik een maand eerder in Nederland het drievoudige kwijt. Toch kunnen de meeste Moldaviërs zich dergelijke vaccinaties niet veroorloven. Zij lopen liever het risico dat ze ziek worden, dan dat ze een behoorlijke hap uit hun maandsalaris aan een misschien overbodig spuitje uitgeven. Ziektes kunnen zich hier ook gemakkelijk verspreiden, aangezien de mensen samengepropt in overvolle trolleybussen en maxi-taxi's reizen. Aan het hectische verkeer kan ik maar moeilijk wennen. In Nederland rijden we op de fiets door de stad, maar in Chisinau durf ik echt niet op een fiets te stappen. Achter het stuur van een auto trouwens ook niet. Ik kan maar niet begrijpen dat er relatief zo weinig ongelukken gebeuren, terwijl alles maar langs elkaar heen raast over wegen die vaak in erbarmelijke staat verkeren. De voertuigen trouwens ook in onze ogen. Zo rijden op buslijn 28 allemaal Nederlandse bussen, die in ons land zijn afgekeurd omdat ze niet meer aan de veiligheidsregels voldoen.

Er is niet zoveel bekend over Moldavië in het Westen en wat er bekend is, is niet erg positief. Ik ben dankbaar dat het mij er niet van heeft weerhouden hierheen te komen, want de werkelijkheid is niet zo zwart als het geschetst wordt. Ik heb gemerkt dat armoede een relatief begrip is. Het is er wel, maar je wordt er niet de hele dag mee geconfronteerd. Er is hier als vrijwilliger echt nuttig werk te verrichten, terwijl het leven ook genoeg te bieden heeft. Ik hoop nog veel meer van het land te ontdekken om enthousiaste verhalen over Moldavië de wereld in te kunnen brengen.

Door Linda Derksen uit Nederland, vrijwilliger Projects Abroad Moldavië.

New Placement

The Social Association Atentie was created on 30 November 2005. Members of the Association are the parents of children attending the Centre "Atentie" and the team who, from 1st June 2004, collaborated with the Municipal Department for the protection of children's rights, SA "Motivatie", the Social of Invalids of Republic of Moldova, SA "Axa", SA "Humanitas", SA "Acasa", and the Umbrella of Parents Association

They have a department for occupational therapy, a sports hall, medical office, physiotherapy room, library, and dining room.

Goal:

- The protection and social rehabilitation of children and youths with special needs from socially-vulnerable parts of the population.
- The involvement of persons with special needs in social, economical, and cultural life.
- Granting social assistance to socially-vulnerable persons.

Expected results:

1. the socialization and the integration of 20-30 children with mental disabilities;
2. 20-40 parents and relatives involved in the process of education;
3. 15-20 trainee volunteers;
4. 350 children from the community which will benefit from the services offered;
5. 4 annual seminars for parents;
6. 5-6 excursions each year.

Daily programme:

9.00-9.30 meet service users

9.30-12.00 occupational therapy

12.00-13.30 lunch

13.30-15.30 occupational therapy

15.30- 17.00 useful home therapy

17.00 departure of service users.

WOMEN FOOTBALL CUP FINAL MOLDOVA

Strong FC Roma couldn't resist the pressure

VADUL LUI VODĂ - FC Roma Puhăceni was only one penalty away from the seasons triple. But the women football team from Chişinău couldn't score their final penalty and in the end FC Sdiuşor-4 Tiraspol walked away with the national cup of Moldova, leaving the players in the pink shirts behind in disbelief. Earlier this season FC Roma had won both the national field and futsal competition. The last confrontation between the two finalist ended in a clear 5-0 victory for FC Roma, so the Chişinău squad came with a lot of confidence to Vadul lui Vodă, where the women Cup Final was played at the training center for the national teams of the republic of Moldova.

During the match it was FC Roma who had most of the ball possession. They created a lot of opportunities, but couldn't find the target. FC Sdiuşor-4 only used the counter attack and their way of playing gained success after 35 minutes, when the Tiraspol team opened the score. It was Cusinova who scored with her head. FC Roma was still the better team and they made a lot of pressure at the opponents goal. But the keeper from Tiraspol had some unbelievable saves and made it difficult for FC Roma to score. It was Ludmila Ninicu who finally scored the relieving 1-1 with a distance shot in the 66th minute. In the extra-time both teams didn't score, so the two hundred spectators saw that penalties had to decide which team would win the cup. The first advance was for FC Roma, but then the pressure became too high for the Chişinău players who still had to make a shot, which led to the unexpected defeat. "How is it possible that you dominate 120 minutes and don't win the match, people asked me. *C'est la vie*, that's life. We were so close, but the fortune wasn't at our side", coach Roman Perciun said after the match. He analyses: "My girls were ready for this match and we were physically better than our opponent. We created a lot of moments, but at that point we didn't do the right thing. My girls give their keeper the possibility to shine and to be the hero of the match. The ball didn't want to go in the goal, so we got a draw. For the girls it was the first time they had to act under such a huge pressure. But I didn't expect that at the end of the series, when the pressure is at the highest level, my best girl couldn't bring what she normally can. It's hard, but she will learn from it. This doesn't happen to her again."

Perciun fights for Moldavian women football

Since two years Roman Perciun is also the president of the Moldavian women football association. In this period the results from the national squads improved, which for example led to a first Moldavian appearance in a final ever. Moldova under 15 was defeated by Turkey,

otherwise this team had won a ticket for the Youth Olympic Games in Singapore. President Perciun fights for more improvement, but he noticed that it's really difficult to achieve. For a poor country like Moldova there are a lot of hurdles to clear. The government doesn't have money for sport, businesses who want to sponsor or benefit are rarely and there not many good facilities to train and play. "I think our biggest problem is the mentality of the players. Our players are physically strong and have enough technique and tactics to compete, but they don't believe they actually can win an international match. Before the match is played, they already lost in their heads. But you have to believe that everyone can change the world, no matter who you are!", Perciun said. "At this moment one out of five players in each group of age is international. Our target is that we have two thousand players of which we can make our selection, so only one out of hundred will become international. Then the girls have to compete for their place and that will make them more responsible and they will start to prepare themselves differently."

Now the girls are asking Perciun for what they are playing. They don't understand that it's a honour to play for the proud of their own nation. "As an international you play for everything Moldova stands for. But they don't get any money for it. We use a new training complex in the north of the country because it's cheaper. The girls even have to pay for their bus tickets to get there. It's just a few euro, but they come from poor families and some of them refuse to go because it's too expensive for their parents. That makes it difficult to train a lot. And in my opinion we need more training camps and international games, but who will pay for it? When we can go more often abroad, it will not only improve our game, but it will also encourage the girls. Then football really brings them something. That's what I'm fighting for."

Written by Linda Derksen, The Netherlands.

FOOTBALL WORLD CUP IN CHISINAU

Wereldkampioenschap Voetbal in Chisinau

Wat was ik als sportfan blij toen ik zag dat ze grote schermen voor het Wereldkampioenschap Voetbal aan het plaatsen waren op het plein voor het Theater van Opera en Ballet in Chisinau. Had ik toch niet voor niets mijn 'Orange Dutch Dress' in mijn koffer gestopt. Bij de eerste wedstrijd van Nederland keek ik nog alleen en was ik als enige op het plein gekleed in het oranje. Ik dacht nog, je moet wel in een enorme uithoek van de wereld zitten als je tijdens een voetbalwedstrijd van het Nederlands Elftal de enige in het oranje

bent. Tijdens het WK verandert Nederland namelijk in een oranje zee. Oranje is de nationale kleur van Nederland en tevens de naam van ons voetbalteam. Tijdens grote evenementen zijn wij Nederlanders enorm chauvinistisch. Normaal zijn we een heel nuchter volk, maar een toernooi als het WK Voetbal dient voor ons als uitlaatklep. Oranje verenigt Nederland en maakt ons een maand lang gek.

Na de groepsfase kwamen er gelukkig meer in het oranje geklede mensen naar het plein, die elkaar allemaal automatisch in het Nederlands aanspraken. Toch was ik nog steeds een opvallende verschijning. Maar dat maakte het voor Jackie – een vrijwilligster uit Canada - wel zo gemakkelijk om mij te vinden. Jackie kwam samen met de Nederlandse Vicky. En twee mensen met 'oranjekoorts' werkt aanstekelijk. Gelukkig waren zowel de andere vrijwilligers als de Moldaviërs vatbaar voor ons enthousiasme en werden ze allemaal door ons besmet met het oranjevirus. Het plein werd zo onze vaste ontmoetingsplaats om te chillen na het werk.

Tijdens de kwartfinale Nederland – Brazilië maakten we kennis met Sergiu en Eugen, twee Moldavische jongens die voor Nederland supporterden. Zij wilden met ons op de foto en na afloop gingen we samen uit ons dak. De niet Nederlandse vrijwilligers keken hun ogen uit en ook al hielden ze misschien niet van voetbal, ze genoten van de geweldige sfeer. Voor de rest van het toernooi negeerden we massaal onze avondklok. Voor de halve finale tegen Uruguay had Sarah – een vrijwilligster uit de VS – schmink gekocht, zodat we allemaal de rood-wit-blauwe vlag op onze wang konden schilderen. Iedereen moest er aan geloven en Sergiu had fluitjes, oranje-vlaggetjes met de Nederlandse Leeuw en voor Vicky en mij zelfs sinaasappels meegebracht. We vormden een grote oranje enclave midden op het plein en de sfeer was uitstekend, zeker toen we wonnen en dus de finale bereikten. Mensen wilden spontaan met die juichende oranjesupporters op de foto. Een sms-bericht naar huis sturen lukte niet, want heel Nederland was op dat moment felicitaties aan het versturen, zodat het mobiele netwerk plat lag.

Voor de finale tegen Spanje werden er weer heel wat Nederlandse vlaggetjes geschminkt. We liepen mee in de polonaise van Nederlandse fans en scandeerden 'Olanda Olanda', waarbij we de aandacht trokken van de perscamera's. Tijdens de finale hadden Vicky en ik het niet meer van de spanning, maar de sfeer om ons heen was echt geweldig. Helaas kwam die laatste ultieme vreugde-uitbarsting niet meer en werd het ijzig stil in ons kamp toen Spanje scoorde aan het einde van de verlenging. De teleurstelling over het mislopen van de titel was bij mij echt enorm groot. Na afloop werd ik er ook nog uitgepikt om als Nederlandse voor de Moldavische televisie iets te zeggen over de finale, zodat heel Moldavië nu weet hoe teleurgesteld we zijn.

Maar als ik er nu op terugkijk was het vooral een onvergetelijke ervaring. Sport verbreedert en het was mooi om samen met een internationale groep voetbal te kijken en zo veel supporters achter je land te krijgen. We hebben iedereen laten zien hoe leuk het is om Nederlander te zijn. En dat we niet gewonnen hebben is achteraf misschien zelfs wel beter. Want als we wereldkampioen waren geworden, dan zou in Nederland een uniek volksfeest zijn losgebarsten. En op z'n moment wil je als Nederlandse natuurlijk helemaal niet in de uithoek Chisinau zitten.

Written by Linda Derksen, The Netherlands

Projects Abroad volunteer in Moldova

Photo Collage

Visiting Odessa

